

V1999-27 03.05.99

Opphevelse av dispensasjon fra prislovens forskrifter om konkurransereguleringer av 1. juli 1960 - standardkontrakter for salg av elektroentreprenørtjenester til forbrukere -Norges Elektroentreprenørforbund

Sammendrag:

Norges Elektroentreprenørforbunds dispensasjon fra forbudet mot prissamarbeid i forskrifter etter prisloven oppheves. Foreningens standardkontrakt for salg av elektroentreprenørtjenester til forbrukere anses ikke å være i strid med konkurranselovens bestemmelser.

Konkurransetilsynet viser til brev av 2. juli 1998 der Norges Elektroentreprenørforbund (NELFO) søker om dispensasjon fra konkurranselovens forbudsbestemmelser til å anbefale medlemsbedriftene å bruke standardkontrakter ved salg av elektroentreprenørtjenester til forbruker. Det vises også til tilsynets brev av 10. juni 1998.

Konkurranseloven avløste lov av 26. juni 1953 nr 4 om kontroll og regulering av priser, utbytte og konkurranseforhold (prisloven) og den trådte i kraft 1. januar 1994. Samtidig ble Prisdirektoratet og Statens pristilsyn nedlagt, og Konkurransetilsynet ble opprettet som ny etat. Enkeltvedtak i medhold av prisloven med forskrifter er gyldige i den perioden som er forutsatt i vedtakene inntil de eventuelt blir endret eller opphevet i medhold av konkurranseloven, jf § 7-2 annet ledd. Kgl. res. av 12. november 1993 nr 1022 og forskrift av 17. desember 1993 nr 1314, punkt I gir Konkurransetilsynet fullmakt til å treffe vedtak etter konkurranseloven § 7-2.

Forskrifter om konkurransereguleringer av priser og avanser av 1. juli 1960 (1960-forskriften) ble vedtatt med hjemmel i prisloven §§ 24 og 42. Forskriften § 1 forbød sammen-slutninger eller grupper av ervervsdrivende for salg av varer eller for utføring av tjenester å fastsette ervervs-drivendes priser, avanser, tilgifter eller rabatter. NELFO ble ved vedtak av 4. april 1991 innvilget dispensasjon gjeldende inntil videre fra § 1 i 1960- forskriften.

Ifølge forvaltningsloven § 16 skal den et vedtak retter seg mot varsles og ha anledning til å uttale seg i saken før et eventuelt vedtak treffes. På bakgrunn av dette ble NELFO i brev av 10. juni 1998 varslet om at tilsynet ønsket å vurdere dispensasjonen fra 1960-forskriften § 1 gitt til NELFO i brev av 4. april 1991. I dispensasjonssøknad fra NELFO av 2. juli 1998 fremgår det at søknaden er i tråd med tidligere søknad av 26. mars 1991.

NELFO er en bransjeorganisasjon for elektroentreprenørbedrifter. Forbundet er således en sammenslutning av ervervsdrivende som omfattes av konkurranseloven § 3-4. Ifølge §3-4 må sammenslutningen fastsette eller oppfordre til reguleringer som er nevnt i konkurranseloven §§ 3-1 til 3-3. Spørsmålet er derfor om kontraktsformularet inneholder klausuler som er i strid med konkurranselovens forbudsbestemmelser. I dette tilfeller er det konkurranseloven § 3-1 som er den aktuelle bestemmelsen. På kontraktsformularet for tjenester på fast eiendom er det inntatt følgende

bestemmelse om prisoverslag:

Prisoverslaget får ikke overskrides vesentlig, og ikke med mer enn 15 %.

Spørsmålet er om denne bestemmelsen kan sies å "fastsette eller søke å påvirke priser" på en måte som er "egnet til å påvirke konkurransen", jf konkurranseloven § 3-1 første ledd.

Formålet med § 3-1 er at det ikke skal kunne legges formelle eller reelle hindringer på den enkelte aktørs frihet til å benytte seg av pris som konkurranseparameter. Grunnen til dette er at slike bindinger er en av de mest skadelige former for konkurransereguleringer og at de skadelige virkningene bare unntaksvis vil oppveies av de positive virkningene på konkurransen. Reguleringer av hvor mye et prisoverslag kan overskrides regulerer ikke prisen direkte, med regulerer en annen konkurranseparameter enn pris. (NOU 1999:27 s. 129.) Det som begrenses gjennom bestemmelsen i kontraktsformularet, er adgangen til å overskride et prisoverslag etter at prisen på oppdraget er gitt i konkurranse med andre tilbydere. Dette kan ses på som en regulering av risiko, nærmere bestemt risikoen for at oppdraget skal bli dyrere enn forutsatt ved inngivelse av prisoverslaget. Denne risikoen er delt mellom tjenesteyter og forbruker idet prisen ikke kan overskride prisoverslaget med mer enn 15 %.

Konklusjonen er derfor at kontraktsformularets bestemmelse om prisoverslag ikke rammes av konkurranseloven § 3-1.

I kontraktsformularet for tjenester på fast eiendom punkt 4 og i kontraktsformularet for tjenester på løsøre punkt 3 er det inntatt likelydende bestemmelser om tilleggsarbeid og de er som følger:

*Viser det seg ved utføringen behov for arbeid utenfor oppdraget som er praktisk å utføre sammen med oppdraget (tilleggsarbeid), skal tjenesteyteren kontakte forbrukeren. Er forbrukeren ikke å treffe eller mottar tjenesteyteren av andre grunner ikke beskjed innen rimelig tid, kan tilleggsarbeidet likevel utføres dersom forbrukeren må antas å ville ha tilleggsarbeidet utført, og prisen for tilleggsarbeidet er ubetydelig i seg selv, eller den er lav i forhold til prisen for den avtalte tjenesten. Tjenesteyteren plikter i rimelig utstrekning å utføre tilleggsarbeid som ikke kan utsettes uten fare for vesentlig skade for forbrukeren. **Tjenesteyteren har krav på pristillegg ved tilleggsarbeid, utført i samsvar med denne bestemmelsen** (uthevet her).*

Pristilleggets størrelse eller beregning er ikke regulert. Klausulen fastslår bare at tjenesteyteren har rett til pristillegg. Det er opp til den enkelte tjenesteyter om han vil kreve et slikt tillegg. Hvor stort et slikt tillegg vil bli, vil avhenge av konkrete omstendigheter ved hvert oppdrag og den enkelte aktørs prising av sine tjenester.

Pristillegg uten en ny og uttrykkelig avtale vil for øvrig kunne bli aktuelt når det er behov for å utføre tilleggsarbeid og forbrukeren ikke kan kontaktes og de øvrige vilkår for å utføre tilleggsarbeidet er oppfylt. I de tilfeller hvor det inngås en uttrykkelig avtale om tilleggsarbeid, er i prinsippet den

opprinnelige tjenesteyteren i en konkurransesituasjon med andre aktuelle tjenesteytere.

Konkurransetilsynets vurdering er at bestemmelsen om tilleggsarbeid ikke legger bindinger på den enkelte aktørs frihet til å benytte seg av konkurranseparameteren pris og bestemmelsen er derfor ikke i strid med konkurranseloven § 3-1.

På denne bakgrunn og med hjemmel i konkurranse-loven § 7-2 annet ledd, jf kgl. res. av 12. november 1993 nr 1022 og forskrift av 17. desember 1993 nr 1314, punkt I har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Prisdirektoratets vedtak av 4. april 1991 rettet mot Norges Elektroentreprenørforbund om dispensasjon fra forskrifter om konkurranse-reguleringer av priser og avanser av 1. juli 1960 § 1 oppheves.

Vedtaket trer i kraft straks.

Klagerett

Konkurransetilsynet gjør oppmerksom på at vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For mer informasjon vises det til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage over forvaltnings-vedtak

[til toppen](#)